

Clipping: Online
www.klassiskmusikk.com
22 May 2018



BARCELONA: NY DESTINASJON FOR KLASSISK MUSIKK

Publisert: 22.05.2018

Norske stjerner som Lise Davidsen og Leif Ove Andsnes bidrar til å sementere Barcelona som en by for klassisk musikk på høyt nivå. Det gjør også en helt ny internasjonal vårfestival.

AV BJARNE NØRUM

TOPPFOTO: Før teppet går opp: Lise Davidsen på prøve med *Orquestra de Simfònica Barcelona* før sine tre konserter med Richard Wagners *Wesendonk Lieder*. Foto: L'Auditori

En liten spasertur i hovedgaten La Rambla viser tydelig at det som sådan ikke mangler turister i Barcelona. Men byens tre store klassiske musikkhus vil gjerne tiltrekke seg de turistene som ikke bare går etter en billig storbyferie, men som også ønsker en kulturell opplevelse.

– Vi har en ny visjon for Barcelona som en destinasjon for klassisk musikk. Tar du en by som Milano, så er den kjent for opera. Men vi har ikke bare opera, men også kammermusikk og symfonier, sier Victor Medem. Han er direktør for Barcelona Obertura (Ouverture), som er navnet på den nye overbygningen for de tre store klassiske musikk institusjonene: operahuset *Gran Teatre del Liceu*, konsertsalen *L'Auditori* – hjemstedet for byens symfoniorkester – samt musikkpalasset *Palau de la Música Catalana*.

Samarbeidet handler i høy grad om å gi turister en inngang til klassiske opplevelser i Barcelona – og med unntak av august, står det stort sett noe på programmet hele året rundt. Den helt store satsingen kommer med vårfestivalen *Barcelona Obertura Spring Festival*, som har premiere i mars neste år med et sterkt norsk innslag i form av Leif Ove Andsnes. Han åpner festivalen sammen med barytonen Matthias Goerne i byens unike konsertsal, *Palau de la Música Catalana*.

Fra barokk til samtid

Programmet byr også på flere verdenspremierer på korverker. Dels et nytt *Requiem* av den katalanske komponisten Bernat Vivancos, samt et hittil gjemt og glemt verk, *Vespres de Sant Jordi*, av den katalanske barokkomponisten Joan Pau Pujol.

Den to uker lange festivalen byr også på besøk av Mariinskij-orkesteret med Valerij Gergijev, samt fremførelser av operaene *Hamlet* av Ambroise Thomas, og *Rodelinda* av Händel med kontratenoren Bejun Mehta.

– Vi vil være en del av den klassiske musikkalenderen, og folk kan jo ikke reise til *Aix-en-Provence* hvert år! Vi ligger også tidlig i mars, som er før de andre store festivalene, men allerede da har vi godt vær, lyder salgstalen fra Victor Medem, som utover de store begivenhetene også lover en lang rekke gratis konserter for byens borgere og gjester, i alt fra Gaudis berømte katedral *Sagrada Família* til et nedlagt fengsel.

I Barcelonas operahus *Gran Teatre del Liceu* møter vi kunstnerisk direktør Christina Scheppelmann, og hun nevner også den modernistiske arkitekten Gaudi. – Vi skal få tak i luksusturistene, de som kommer for å se Gaudi, Picasso og Miro, sier hun.

Berømt operahus

Liceu Opera har siden 1847 ligget på La Rambla, men det er ikke mange turister som får øynene opp for den når de valfarter forbi.

– Det er bare 12 til 15 prosent av våre gjester som er turister, konstaterer hun.

Operaen har nettopp hatt ny premiere på *Demon*, med musikk av den russiske komponisten Anton Rubinstein (1829-1894). Upremieren fant sted i 1875 på Mariinskij-teateret i St. Petersburg, og 20 år etter kom den i en italiensk oversettelse til *Grand Teatre del Liceu* i Barcelona.

Se video fra *Demon* med Egils Silins som djevelen og Asmik Grigorian som Tamara her (<https://drive.google.com/drive/folders/0Bx7ARh0gV1C4aUhkWE1FRGdOV3c>)

Denne gangen synges *Demon* på originalspråket russisk, og de individuelle tekstskjermene ved stolene gir publikum mulighet til å følge handlingen på katalansk, spansk og engelsk. Den nye oppsetningen er blitt til i samarbeid med operahusene i Bordeaux, München og Moskva, som i tiden fremover selv skal presentere forestillingen.

– Opera er internasjonal. Vi skal bringe all opera til Katalonia, ikke bare være et hus for katalansk og spansk opera, men det skal naturligvis være plass til spansk og katalansk talent. Vi har også en oppgave med å sikre at det fortsatt er sangere og komponister herfra som kan begi seg ut på den internasjonale scenen, understreker den tyskfødte kunstneriske direktøren.

Med plass til et publikum på 2292 er *Gran Teatre del Liceu* den største operabygning i Europa som er bygget i den klassiske hesteskoformen. Såvel innvendig som utvendig er bygningen en kombinasjon av klassisk og barokk stil. Men det er et optisk bedrag.



Barcelonas operahus, Gran Teatre del Liceu, sto for 103 år siden for den spanske premieren på *Demon* av den russiske komponisten Anton Rubinstein. Operaen har nettopp hatt ny premiere med den lettiske bassbaryton Egils Silins som djevelen selv, og kontratenoren Yuriy Mynenko fra Ukraina som engelen. Foto: A. Bofill

Brann og politikk

Hele sceneområdet og den store salen ble totalt ødelagt ved en brann i 1994. Da virket salen som en skorstein som ga næring til brannen, slik at all innmat ble spist av flammene. Men hverken den klassiske rammen med fojer eller den imponerende speilsalen ble skadet. Brannen førte til at teatersalen og scenen ble gjenoppbygget, og da bygningen ble gjeninnviet i 1999, så var det ikke bare med nytt interiør for publikum, men også med en scene og dekorasjoner flere etasjer ned i jorden. Det sikrer at operaen kan fremføre store, avanserte produksjoner, og beholde dem i repertoaret.

Operaen var opprinnelig for borgerskapet, og publikum er fortsatt velkledd som i gamle dager. Utover brann, fant den mest dramatiske begivenheten sted da anarkister i 1893 kastet ned en bombe som drepte 22 mennesker fra balkongen. I dag markeres protester mer diskret. Mange blant publikum har en liten gul sløyfe på jakkeslaget eller på kjolen – i Barcelona viser det deres protester mot at den tidligere katalanske regjeringslederen og andre ledende politikere fortsatt sitter fengslet for sitt forsøk på å løsrive den rike provinsen fra resten av Spania.

Musikkpalass fra 1908

En rask spasertur fra Liceu gjennom de små krokete gatene i byens middelalderbydel *el Gòtic*, ligger *Palau de la Música Catalana*, som i seg selv er en arkitektonisk perle fra 1908, skapt av arkitekten Lluís Domènech i Montaner.

Musikkpalasset var fra kontroversielt fra begynnelsen av; blant annet mente puritanere at den spektakulære utsmykningen ville ta fokus bort fra musikken. I dag blir palasset ansett som en av de arkitektoniske juvelene i katalansk *Art Nouveau*, og Unesco har gjort bygningen til en del av verdens kulturarv. Det er derfor vel verd å delta i en av de guidede turene rundt i bygningen. Den store salen har plass til 2000 mennesker, men den beste opplevelsen får man enten i parkett eller på balkongen hvor det er en følelse av intimitet, mens den øverste etasjen strekker seg helt tilbake innover i bygningen, og publikum sitter altfor langt borte fra scenen.

Bygningen er opprinnelig oppført som hjem for koret *Orfeó Català*. Korsang er fortsatt en viktig del av repertoaret, og selve scenen blir på den ene siden bevåket av en skulptur av Beethoven og på den andre av korlederen Anselm Clavé. Han var en sosial pioner som skapte en bevegelse av arbeiderkor; gjennom maskulin korsang skulle korene holde arbeiderne vekke fra vertshusene etter arbeidstid.

Det er også her Leif Ove Andsnes spiller tre kvelder i mars neste år. *Palau de la Música Catalana* har nesten året rundt besøk av noen av de fineste solistene og ensemblene i verden, mens det er litt vanskeligere å klemme inn et fullt symfoniorkester.

Men det var her Barcelonas symfoniorkester, *Orquestra de Simfònica Barcelon* holdt til, inntil de i 1999 kunne flytte inn i sitt nye hjem *L'Auditori* (Auditoriet). Arkitektonisk er det også et århundre unna Musikkpalasset. *L'Auditori* er tegnet av Rafael Monelo som en hyllest til det gamle industri kvarteret som de siste 20 årene er blitt til et kulturelt kraftsentrum. Konsertsalen ligger vegg i vegg med det katalanske nasjonalteatret som bare spiller skuespill på katalansk.



Konserteralen i Palau de la Música Catalana er en opplevelse i seg selv. Opprinnelig er den bygget for kor, men er nå jevnlig vert for noen av de største navnene på den klassiske musikkscenen, som Leif Ove Andsnes. Han spiller ved åpningskonserten til vårfestivalen Barcelona Obertura i mars 2019. Foto: Matteo Vecchi

Moderne, men uskjønt konserthus

Men mens teateret forener det moderne og tradisjonelle gjennom en bygning med søyler og glass, så ligner *L'Auditori* utenfra mest på en stygg, firkantet lagerhall. Dette har vært omdiskutert siden åpningen på slutten av 90-tallet. Men innvendig er den kalde betongen erstattet av treverk som gir en helt annen og imøtekommende varme og akustikk.

Her er det konserter fredag, lørdag og søndag med symfoniorkesteret, eller et av de fem-seks utenlandske orkestrene som årlig legger veien hit. Men byens orkester innbyr også internasjonale solister. I mai holdt Lise Davidsen sin spanske debut her med Richard Wagners *Wesendonk Lieder*, i et program som var parret med Anton Bruckners romantiske *4. Symfoni*.

Ganske visst sies det at man må lide for kunsten. Men det er grenser. Da Lise Davidsen kom til den fjerde sangen, som meget passende har tittelen *Schmerzen* – smerte – hadde hun fått nok av sine øredobber, tok dem resolutt av, og la dem til publikums fornøyelse på dirigentens notestativ.

Lise Davidsen – *fantastico!*

Lise Davidsen har ingen problemer med å holde publikum fanget i salen med plass til omkring 2000. Hun synger til og med programmet tre dage i trekk, og dermed potensielt for et publikum på 6000.

Fra anmelderen i den ledende spanske avisen *El País* blir det kvittert med et «fantastico» og et slengkyss, som hadde han smakt på noe helt fantastisk. Opplevelsen blir ikke mindre av at det er den elegant dansende Marc Albrecht som svinger dirigentstokken.

Komplekset, som *L'Auditori* er en del av, rommer også tre mindre konsertsaler, huser det katalanske musikkonservatorium, og er også hjemstedet for et fabelaktig stort museum, *Museu de la Música*. Det omfatter en imponerende stor samling av historiske musikinstrumenter, som noen av de tidligste, stadig fungerende orglene – absolutt verdt et besøk.

Selv om det er en sterk musikkhistorie i Barcelona, så var det, som Victor Medem forklarer, også en mørk periode under den spanske borgerkrigen og tiden under Franco, da mange av de ledende musikerne og dirigentene forlot landet. Det har vært et langt, seigt strekk siden demokratiet kom tilbake.

Med initiativet *Barcelona Oberturæer* nå tiden kommet til å vise at den katalanske hovedstaden igjen er et kraftsentrum for den klassiske musikken – og det med internasjonalt format.